Fundaskýrslur amtsráða. 114

(Framh. frá 62. bls.)

C.

Fundur amsráðsins í suðuramtinu 18.—20. júním. 1878.

Fundurinn var haldinn í Reykjavík af forseta amtsráðsins, amtmanni í suður- og vesturamtinu Bergi Thorberg með amtsráðsmönnum: Dr. phil. Grími Thomsen og prestinum sira Skúla Gíslasyni.

Þessi málefni komu til umræðu á fundinum:

1. Var endurskoðaður reikningurinn yfir tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs suðuramtsins fyrir árið 1877, og fannst ekkert athugavert við sjálfan reikninginn. Með tilliti til 2. gjaldliðs reikningsins, kostnaðarins við kennslu heyrnar- og málleysingja, var gjörð sú athugasemd, að nauðsynlegt þækti að reyna að ná nýju samkomulagi um greinda kennslu, hvort sem það væri við þann, er nú hefir kennslu þessa á hendi hjer á landi, eða við annan; þókti staðurinn afskektur, þar sem kennslan nú fer fram, og ýms önnur vandkvæði á fyrirkomulaginu, eins og það nú er.
2. Amtsráðið ákvað, að um leið og af nýju væri brýnd fyrir sýslunefndunum skylda þeirra að hafa eptirlit með bólusetningum, skyldi gefa þeim til kynna, að þegar einhver bólusetjari reyndist miður hæfur, eða eigi gegndi rækilega köllun sinni, bæri þeim að gjöra uppástungu til amtmanns um nýjan bólusetjara.
3. Var skorað á forseta amtsráðsins að leitast við að fá landlæknirinn til að breyta þeim tíma-ákvörðunum (1. okt. og 1. febr.), er hann hefði sett um móttöku yfirsetukvenna til kennslu, þannig að kennslan gæti byrjað á haganlegri tíma, sem amtsráðið áleit, að mundi vera 15. sept. og 15. maí.
4. Var ákveðið að fara þess á leit við landshöfðingja, að hann, líkt eins og við gengst í vesturamtinu, veiti fje það, sem af landssjóði er ætlað til jarðabóta í suðuramtinu, *að fengnum tillögum amtsráðsins.*
5. Voru endurskoðaðir reikningar: a, fyrir styrktarsjóð maklegra og þurfandi konungslandseta í suðuramtinu fyrir 1877; og b, yfir búnaðarskólagjaldið í suðuramtinu fyrir sama ár. Við þessa reikninga fann amtsráðið ekkert að athuga.
6. Frumvarp til reglugjörðar um grenjaleitir og refaveiðar í Gullbringu- og Kjósarsýslu, samið af hlutaðeigandi sýslunefnd var samþykkt með tveim breytingum.
7. Forseti bar undir atkvæði amtsráðsins, hvort greiða skyldi úr jafnaðarsjóði borgun til hjeraðslæknis Páls Blöndals fyrir ferð í síðastliðnum janúarmánuði út á Akranes, er hann hafði tekizt á hendur eptir skipun landlæknisins, til að grennslast eptir ástandinu þar með tilliti til þess bjargarskorts, er skýrt hafði verið frá, að þar ætti sjer stað. Amtsráðið í heild sinni var á því, að það að vísu væri vafasamt, hvort kostnaður þessi, sem eptir reikningi, er enn ekki hafði verið úrskurðaður, er að upphæð 60 kr. ætti að greiðast úr almennum sjóði, en fól forseta á hendur að leita samkomulags við landshöfðingja um málið, og vildi láta sjer lynda það, sem þeim kæmi saman um.
8. Amtsráðið fann ekki nœga ástœðu til að taka til greina þá beiðni frá sýslunefndinni í Borgarfjarðarsýslu, að útvegaður yrði 6 ára frestur á endurborgun láns þess, er sýslan hefir fengið úr landssjóði.
9. Viðvíkjandi umkvörtun frá hreppsnefndinni í Rosmhvalaneshreppi til landshöfðingja, — er hann hafði sent amtsráðinu til meðferðar — yfir því, að sýslunefndin í Gull-

Reykjavík, 1878. Einar Þórðarson.

114 bringu- og Kjósarsýslu með úrskurði sínum hefði ákveðið, að Hákon Eyjólfsson á Stafnesi skyldi vera laus við að greiða útsvar til sveitarsjóðs, — ákvað amtsráðið að gefa sýslunefndinni til kynna, að spurnin um *skyldu* manns til að greiða sveitarútsvar væri dómsmál, sem ekki yrði útkljáð með úrskurði sýslunefndarinnar, og að hinn áfrýjaði úrskurður, *að því leyti* sem hann sýnist að skera úr þessu atriði yrði að falla úr gildi. En að því leyti úrskurðurinn snertir spurninguna *um upphæð útsvarsins*, skyldi skora á sýslunefndina að útvega hjá hreppsnefndinni þær skýrslur, sem hin síðargreinda nefnd tjáist geta látið í tje um efnahag Hákonar, og þar eptir leggja nýjan úrskurð á málið.

10. Kom til umræðu ágreiningur milli meiri og minni hluta sýslunefndarinnar í Skaptafellssýslu um ákvörðun í fjallskilareglugjörð fyrir Kleifahrepp um ómerkinga. Amtsráðið samþykkti uppástungu meiri hlutans, er samkvæmt Jónsbókar landsleigubálks 49. kap. ákveður, að ómerkingar, sem eigandi ekki finnst að, sjeu eign rjettarbœnda.
11. Var rœtt um beiðni, er komið hafði frá sýslumanninum í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu um það, að fjallvegurinn fyrir Ok mætti verða endurbœttur á undan Kaldadalsveginum. Það var samhuga álit amtsráðsins, að Kaldadalsvegurinn, eins og ákveðið hefir verið, eigi að vera í fyrirrúmi fyrir Okveginum, en setti forseta að öðru leyti í sjálfs vald að reyna að koma Okveginum fyr að til endurbótar, en til var ætlast af amtsráðinu á fundi þess í júnímán. 1876. Að öðru leyti kom sú skoðun fram, að œskilegt væri, að öllu því fje, sem á hverju fjárhagstímabili er ætlað í fjárlögunum til vegabóta, sje varið til þeirra, vegna þess, hversu áríðandi það er, að samgöngur í landinu verði sem greiðastar.
12. Forseti lagði fram skýrslur um þjóðjarðir í suðuramtinu, sem amtsráðið á að segja álit sitt um samkvæmt brjefi landshöfðingja 19. septbr. 1877. Með tilliti til þess, hversu málefni þetta er yfirgripsmikið, var álitið nauðsynlegt, að meðlimir amtsráðsins gætu hver um sig haft skjöl málsins hjá sjer nokkurn tíma og kynnt sjer þau. Fullnaðarumrœðu málsins var því frestað til aukafundar síðar á þessu sumri.
13. Sýslusjóðsreikningar fyrir 1876 og úr 4 sýslum fyrir 1877 voru yfirfarnir, en fengnir dr. phil. Gr. Thomsen til nákvæmari endurskoðunar. Verða reikningar þessir, væntanlega ásamt hinum 2 vantandi fyrir 1877, úrskurðaðir á aukafundi síðar í sumar.
14. Voru rœddar uppástungur sýslunefndanna um, hverjir vegir skuli vera sýsluvegir í hinum einstöku sýslum. Amtsráðið gjörði àkvarðanir um þetta efni, og skal í því tilliti skírskotað til auglýsingar amtmannsins í suðuramtinu, sem prentuð mun verða hjer á eptir. Frá Gullbringu- og Kjósarsýslu vantaði enn uppástungur og frá Skaptafellssýslu voru uppástungurnar svo óákveðnar, að ítarlegri skýrslur þarf þaðan að útvega.
15. Voru yfirfarin eptirrit af gjörðabókum sýslunefndanna 1877 og 1878. Ýmsar athugasemdir, sem gjörðar voru við einstakar ályktanir nefndanna var forseta falið á hendur að tilkynna þeim.
16. Í tilefni af áskorun frá sýslunefndinni í Rangárvallasýslu var ályktað, að skrifa skyldi sýslunefndunum í Vestur-Skaptafells, Rangárvalla, Árnes, og Gullbringu- og Kjósarsýslum, um það, hvort og á hvern hátt þær vilji og sjái sjer fœrt að styrkja til þess, að fje geti fengizt til að byggja brýr yfir Þjórsá og Ölvesá, og sömuleiðis að gjöra fyrirspurn um þetta efni til bœjarstjórnarinnar í Reykjavík.
17. Að síðustu var rœdd og samþykkt eptirfylgjandi:

Áætlun um tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs suðuramtsins fyrir árið 1879:

Tekjur.	kr.	a.
1. Í sjóði	1750	»
2. Niðurjöfnun	2131	35
	3881	35

Gjöld.	kr.	a.
1. Til gjafsóknarmála m. fl.	100	»
2. Til bólusetninga og annara heilbrigðismálefna	300	»
3. Ferðakostnaður	200	»
4. Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja	1200	»
5. Til sáttamálefna	40	»
6. Endurgjald á lánum	721	35
7. Kostnaður við amtsráðið	120	»
8. Ýmisleg útgjöld	200	»
9. Sjóður við árslok	1000	»
	3881	35

D.

Fundur amtsráðsins í vesturamtinu 11.—13. júlím. 1878.

Fundurinn var haldinn að Hjarðarholti í Mýrasýslu af forseta amtsráðsins, amtmanni í suður- og vesturamtinu Bergi Thorberg, með amtsráðsmanni, Sigurði sýslumanni Sverrissyni og varaamtsráðsmanni Hjálmi alþingismanni Pjeturssyni.

Forseti skýrði frá, að hann hefði frestað fundinum framyfir þann tíma, sem tiltekinn er í sveitarstjórnarlögunum til þess, að skýrslur þær um byggingu þjóðjarða o. fl., sem amtsráðinu hefir verið boðið að segja álit sitt um, gætu komið til umræðu á þessum fundi.

Þessi málefni komu til umræðu á fundinum:

1. Reikningurinn yfir tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs vesturamtsins fyrir árið 1877 var endurskoðaður, og fannst ekkert athugavert við hann.
2. Því næst voru endurskoðaðir: *a* Reikningur búnaðarsjóðs vesturamtsins fyrir 1877 og *b* Reikningur yfir búnaðarskólagjald í vesturamtinu, og fannst ekkert við þá athugavert annað en það, að 2 fylgiskjöl vantaði, sem forseti lofaði að útvega.
3. Var ákveðið að verja skyldi til endurbóta á sýsluvegakaflanum milli Grænumýrartungu og Mela í Strandasýslu, sem tekur við af fjallveginum yfir Holtavörðuheiði, þeim 214 kr. 67 a., sem eru eptirstöðvar af þeim $^1/_7$ hluta þjóðvegagjaldsins úr amtinu, fyrir árið 1876, er greiddur hafði verið til amtmannsins samkvæmt ákvörðun ráðsins; en áður hafði verið varið af þessu fje, sem alls var 514 kr. 67 a.: Til endurgjalds á láni 200 kr. og til vegabóta í Helgafellssveit 100 kr.
4. Voru rœddar uppástungur sýslunefndanna um það, hverjir vegir samkvæmt lögum 15. októberm. 1875 skuli vera sýsluvegir í hverri sýslu í amtinu. Amtsráðið gjörði ákvarðanir um þetta, og skal í því tilliti skírskotað til auglýsingar amtmannsins í vesturamtinu, sem prentuð mun verða hjer á eptir.
5. Amtsráðið ályktaði að mæla fram með því, að þeim hluta sem vesturamtinu til fjelli (væntanlega 1233 kr.) af því fje, sem í fjárlögunum er ætlað til jarðabóta, yrði þannig varið, að Ólafi Ólafssyni frá Lundum í Mýrasýslu, Boga Th. Helgasyni frá Vogi í sömu sýslu, og Jósep Björnssyni frá Fögrubrekku í Strandasýslu, sem allir stunda búfræði í skólanum á Stend í Noregi, yrði veittur styrkur til að halda áfram námi

114 sínu; hinum tveim fyrnefndu 200 kr. hvorum, og hinum síðastnefnda, sem eins og hinir tveir, hefir góðan vitnisburð frá skólanum um hegðun og framfarir, en þar að auk er sárfátœkur, 400 kr., og að 233 kr. yrðu greiddar upp í kaup jarðyrkjumanns Ólafs Björnssonar, sem ráðið áleit œskilegt að yrði fenginn til að halda áfram nú í sumar að leiðbeina mönnum í vesturamtinu í jarðabótum, en að öðru leyti veitti ráðið heimild til að greiða laun þau, sem um yrði samið við hann, úr búnaðarsjóði vesturamtsins; var gjört ráð fyrir, að hann í sumar einkum dveldi í Mýrasýslu og suðurhluta Strandasýslu, og ef til vill, í Hnappadalssýslu. Forseti gat þess, að landshöfðingi, eptir tillögum sínum, þegar hefði veitt jarðyrkjumanni Bjartmari Kristjánssyni frá Neðri-Brunná í Dalasýslu 200 kr. af hinu hjer umrœdda fje til að kaupa fyrir jarðabótaverkfœri.

6. Þessum mönnum voru úr búnaðarsjóði vesturamtsins veitt verðlaun fyrir jarðabœtur:
   a. Jóni Þorvaldssyni á Saurum í Hraunhreppi . . . . . 60 kr.
   b. Sigurði Jónssyni á Skiphyl í sama hreppi . . . . . 40 —
   c. Sigurði Salómonssyni á Miklaholti í sama hreppi . . . . . 40 —
   d. Jóni Jónssyni á Borgarholti í Miklaholtshreppi . . . . . 40 —

   Amtsráðið fann ástœðu til að ítreka þá ákvörðun sína, er gjörð var á aðalfundi þess 1876, að bónarbrjef um verðlaun ættu að sendast sýslunefndunum til álita.
7. Var rœdd og samþykkt reglugjörð fyrir Strandasýslu, samin af hlutaðeigandi sýslunefnd, um grenjaleitir, notkun afrjetta, fjallskil og rjettarhöld m. fl.
8. Var rœtt frumvarp til reglugjörðar um notkun afrjetta, rjettir, fjallskil og aðrar fjárleitir og fjárskil í Mýrasýslu. Frumvarp þetta, sem hefir verið tilbúið af hlutaðeigandi sýslunefnd, var samþykkt af amtsráðinu með fáeinum breytingum, er ritaðar voru við einstakar greinir þess.
9. Út af beiðni um samþykki amtsráðsins til makaskipta á Beilárheiði, fjall-landi tilheyrandi Borgarhreppi, og fjall-landinu Rjettarmúla í Langavatnsdal, sem heyrir undir jörðina Galtarholt, — ákvað amtsráðið að benda hlutaðeigandi sýslumanni, sem borið hafði fram beiðnina, á að það væri sýslunefndin í Mýrasýslu, sem eptir 26. gr. 5. tölul. í sveitarstjórnarlögunum ætti að veita hið hjer um rœdda samþykki, ef til þess fyndist ástœða.
10. Var samþykkt, að sýslumanni Sk. Magnússyni, væri af sýsluvegagjaldi Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu, endurgoldin skuld að upphæð 210 kr. 83 a., fyrir kostnað, er hann 1875 hafði lagt út fyrir endurbœtur á þjóðvegi í Helgafellssveit.
11. Samkvæmt fyrirmælum landshöfðingja í brjefi 19. septbr. 1877 var rœtt um byggingu þjóðjarða í vesturamtinu og leigumála á þeim. Um leið og amtsráðið gat þess, að það, að nokkru leyti vegna vantandi kunnugleika, yfir höfuð ekki sæi sjer fœrt að leggja neinn dóm á upphæð leigumálanna á hinum einstöku jörðum, heldur yrði að halda sjer til þeirra uppástungna, sem þar um hafa fram komið, tók ráðið fram sem sína skoðun um hin almennu atriði málsins: að það yrði að álítast óráðlegt að bjóða jarðir upp til ábúðar á uppboðsþingi, og styðst í því tilliti við þær aðalástœður, sem umboðsmennirnir hafa tekið fram í álitsskjölum sínum: að rjettast sje að ákveða leigumála á jörðunum í peningum, hvað landskuldina snertir eptir meðalverði allra meðalverða í verðlagsskrá, og hvað kúgildaleigur snertir eptir smjörverði; en þó skyldi leiguliða heimilt að greiða leigurnar í smjöri, ef hann óskaði þess; að leitast ætti við að koma á jarðabótum á þjóðjörðum á þann hátt, að áskilið væri við byggingu jarðanna, að hver ábúandi skyldi gjöra þær jarðabœtur, er bezt þættu eiga við á hverj-

um stað, og ella missa ábúðarrjett sinn, en landssjóðurinn skyldi taka nokkurn þátt 114
í kostnaðinum við jarðabœturnar.

12. Voru yfirfarnir sýslusjóðsreikningarnir fyrir árið 1876 og 1877, nema reikningurinn úr Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu fyrir 1877, sem enn vantaði; reikningarnir hafa verið endurskoðaðir af mönnum, er sýslunefndirnar hafa kosið, nema reikningarnir frá Barðastrandarsýslu, sem því verða að sendast aptur til endurskoðunar. Hinir reikningarnir voru úrskurðaðir af amtsráðinu, og fann ráðið ekki ástœðu til að úrskurða ábyrgð á hendur sýslumönnum eða sýslunefndum í tilefni af neinum þeirra, en ákvað með tilliti til útásetninga við sýslusjóðsreikning Ísafjarðarsýslu 1877 að uppáleggja hlutaðeigandi sýslumanni að gjöra eina leiðrjettingu við reikning þenna. Viðvíkjandi tveim útgjaldagreinum í reikningi Dalasýslu fyrir 1875 og 1876, 40 kr. og 208 kr., sem talið er að hafi verið kostnaður í tilefni af fjárkláðanum, úrskurðaði amtsráðið að við svo búið mætti standa með útgjöld þessi, með því að sýslunefndin, þegar amtmaðurinn hafði skorað á hana að færa ástœður fyrir heimildinni til þessara gjalda, hafði skýrt frá, að hún hefði byggt þessar útgjaldagreinir á 39. gr. 5. atriði í sveitarstjórnarlögunum, þar eð það hefði verið skoðun nefndarinnar, að þær ráðstafanir, er hún gjörði í þessu tilliti, væru til að afstýra yfirvofandi hallæri, enda hefði þar um fyrirfram verið leitað álita hreppsnefndanna.

13. Út af beiðni sýslunefndarinnar í Mýrasýslu um að amtsráðið veiti samþykki sitt til, að Stafholtstungnahreppur taki lán, að upphæð 1600 kr., ákvað ráðið að gefa sýslunefndinni til kynna, að það væri hún en ekki amtsráðið, sem eptir 26. gr. 7. tölul. í sveitarstjórnarlögunum ætti að veita samþykki til þessarar lántöku, ef slíkt samþykki á annað borð ætti að veitast.

14. Síðan lagði forseti fram til eptirsjónar og yfirskoðunar útskriptir úr gjörðabókum sýslunefndanna, sem ekki fannst tilefni til að gjöra neinar sjerstakar athugasemdir við

15. Að síðustu var rædd og samþykkt eptirfylgjandi:

Áætlun
um tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs vesturamtsins fyrir árið 1879.

Tekjur.	kr.	a.
1. Í sjóði	4000	»
2. Niðurjöfnun á lausafje	1340	16
	5340	16

Gjöld.		kr.	a.
1. Til gjafsóknarmála o. fl.		200	»
2. Til bólusetninga og annara heilbrigðismálefna		300	»
3. Til ferðakostnaðar		300	»
4. Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja		600	»
5. Til sáttamálefna		20	»
6. Endurgjald kostnaðar við byggingu fangahúsa:			
a. Afborgun	1292 kr. » a.		
b. Ársvextir af 15454 kr.	628 — 16	1920	16
7. Kostnaður við amtsráðið		300	»
8. Ýmisleg útgjöld		200	»
9. Í sjóði		1500	»
		5340	16

Reykjavík, 9. ágústm. 1878.
Bergur Thorberg.